

लोका ऋतूनामशून्यतायै ॥ ११ ॥ अथ या लोकम्पृणाः । मुहुर्तलोकास्ता मुहुर्तानामेव साप्तिः क्रियते मुहुर्तानां प्रतिमा ता दश च सहस्राण्यष्टौ च शतानि भवत्येतावन्तो हि संवत्सरस्य मुहुर्तास्तासामेकविंशतिं गार्हपत्यऽउपधाति द्वाभ्यां नाशीतिं धिष्येष्वाहवनीयऽइतरा एतावन्ति वै संवत्सरस्य रूपाणि तान्यस्यात्राप्तान्युपहितानि भवन्ति ॥ २० ॥ तद्वैके । आहवनीयऽएवैताऽसम्पदमापि पयिषत्यन्ये वाऽएतेऽग्नयश्चिताः किमन्यत्रोपहिता इह सम्पश्येमेति न तथा कुर्याद्दश वाऽएतानगनींश्चिनुतेऽष्टौ धिष्यानाहवनीयं च गार्हपत्यं च तस्मादाहुर्विराडग्निरिति दशाक्षरा हि विराट् तान्नु सर्वानेकमिवैवाचक्षतेऽग्निरित्येतस्य ह्येवैतानि सर्वाणि रूपाणि यथा संवत्सरस्याहोरात्राण्यर्धमासा मासा ऋतव एवमस्यैतानि सर्वाणि रूपाणि ॥ २१ ॥ ते ये ह तथा कुर्वन्ति । एतानि ह्यस्य ते रूपाणि बहिर्धा कुर्वन्त्यथो पापवस्यसं कुर्वन्ति क्षत्राय विशं प्रतिप्रतिनीं प्रत्युद्यामिनीमाग्रीध्रीये वाऽअश्मानं पृश्निमुपधात्यथ तऽसम्पश्यति किमु तऽसम्पश्यन्नितरा न सम्पश्येद्येनैव निर्ऋतिं पाप्मानमपहृते स एकादशः ॥ २२ ॥ तदाहुः । कथमु ता अत्र न सम्पश्यतीति न ह्येना अभिजुहोत्याहुत्या वाऽइष्टका सर्वा कृत्स्ना भवतीति ॥ २३ ॥ तदाहुः । कथमस्यैता अनतिरिक्ता उपहिता भवन्तीति वीर्यं वाऽअस्यैता अनतिरिक्तं वै पुरुषं वीर्यं स ह वाऽएतऽसर्वं कृत्स्नं प्रजापतिऽसंस्करोति य एवं विद्वानेतत्कर्म कुरुते यो वैतदेवं वेद ॥ २४ ॥ ब्राह्मणम् ॥ २ [४. ३.] ॥

प्रजापतिं वै प्रजाः सृजमानम् । पाप्मा मृत्युरभिपरिजघान स तपोऽतप्यत सहस्रं संवत्सरान्पाप्मानं विजिह्वासन् ॥ १ ॥ तस्य तपस्तेपानस्य । एभ्यो लोमगर्तेभ्य ऊर्ध्वानि ज्योतीऽध्यायंस्तद्यानि तानि ज्योतीऽप्येतानि तानि नक्षत्राणि यावत्येतानि नक्षत्राणि तावन्तो लोमगर्ता यावन्तो लोमगर्तास्तावन्तः सहस्रसं-